הגליון
נודב ע"י:
ע.י.ב.י לע"נ
הג"ר יוסף ענגיל
זצ"ל

פרשת
השבוע:
חיי שרה
תשפ"ז גליון
של"ז שנה ח'

זרע שמשון
רבי שמשון חיים
ב"ר נחמן מיכאל **נחמני** זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
מן שמיא ועיניכם תראנה בנים
ובני בנים כשתילי זיתים סביב
לשולחנכם, חכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מזרעכם וכו',
בני חיי ומזוני טבי.

מלא העומר
רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין זי"ע: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר
רבי אברהם ב"ר זאב
נחום **בורנשטיין** זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקוז'יגלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימינים בה

ילקוט סופר
רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן **סופר** זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמוד או יפרסם דבריו
אני אטיב עמהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזמורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפלתי עמהם
לטוב להם כל הימים

מליצי יושר

לב העברי
רבי עקיבא יוסף
ב"ר יחיאל **שלעזינגר** זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להשי"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבושו בי תומכי.

חזון יחזקאל
רבי יחזקאל ב"ר מרדכי
זלמן **אברמסקי** זצ"ל:
הג"ר שלום אייזן זצ"ל בעת
הספדו בשעת הלויה הכריז:
נצטויתי מאת רבינו זצ"ל לפרסם,
שהבטיח שימליץ טוב לכל מי
שילמוד בספריו, וכן ימליץ טוב
לכל מי שיפיץ את חידושי תורתו.
(רבבות אפרים או"ח ח"ב עמוד
רמ"ח, מלך ביפיו פרק מ"ב).

אתון דאורייתא
רבי יוסף
ב"ר יהודה **ענגיל** זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגענשטערן זצ"ל
בהספדו
רבינו בטרם עלה השמימה
הבטיח כל מי שיסייע בהדפסת
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

בן לאשרי
רבי יצחק ב"ר אשר
אנשיל **הוברמן** הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נדר בכל יום על כל אלה שיעיינו
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיושיעו מכל צרה
שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב.
וכל הלומד בספרי יזכה לירא"ש,
והצלחה בכל טוב, בזה ובבא
סגולה גדולה בבית לכל הדברים.

צדקת הצדיק
רבי צדוק
ב"ר יעקב **רבינוביץ** זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמבטיח כמו הבטחת בעל
מלא העומר שמי שיידפיס
דבריו יהיה לו למליץ יושר

שערי זבול
רבי זבולון
ב"ר אברהם משה **המבורגר** זצ"ל
הבטיח כמה פעמים שיעשה
טובה וימליץ טוב למי שיעשה
טובה לנשמתו, וכך חרות על
מצבתו

די שטערקסטע **סגולה** פאר אלע פראבלעמען!

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

יייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען

וואס איז די עצה? זיך אייגקויפען מליצי יושר!

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב, און ר' יחזקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר

פאר וועך עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

זרע שמשון

לע"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס זי"ע

ויבא אברהם לספוד לשרה ולבכתה. קשה שהרי בתחילה האדם בוכה על מתו ולבסוף מספידו, ועוד יש לבאר טעם של כ"ף זעירא ב"ולבכותה". ויש לבאר ע"פ מש"כ במעבר יבק וז"ל: וההספד למת הוא תועלת גדול, כי ע"י הדמעות יפתחו למת שערי דמעה העליונים המסולקים מן הדין, כאמרם שערי דמעה לא ננעלו, אמנם צריך שיהיה הבכי לתועלת [ואבידת] הנפש, ולא לתועלת [ואבידת] החומר כדרך הנשים הקלות, עכ"ל. ולפ"ז י"ל דכדי לרמוז שהבכי של אברהם היה לתועלת הנפש ולא לתועלת החומר, יש כ"ף קטנה בתוך תיבת "ולבכותה", לרמז שמיעט בכייתו, והיינו שלא בכה כלפי החומר, אלא מחמת הנפש. ולכך ג"כ הקדים לומר "לספוד את שרה", שזה דבר ששייך רק לאבידת הנפש כמו שכתב במעבר יבוק, ואח"כ אמר "ולבכותה", כדי להדגיש שכל מה שעשה היה רק משום תועלת הנפש, וגם הבכי ששייך גם לאבידת החומר, אבל באמת היה זה כדמיון ההספד, דהיינו רק לאבידת הנפש. ועוד י"ל שהכתוב לא הזכיר את הבכי הראשון שלפני ההספד, שזה הדרך לבוא מחמת הטבע, שהרי תיכף שהאדם שומע איזו שמועה ומקרה רעה, עיניו זולגות דמעות, ואין בבכי זה שום שבח מיוחד לשרה, ובכי זה בא על כל אדם ואפילו על פשוטי העם. ואף בבכי שבא מחמת ההספד לא צריך לכתוב, שהרי אם הספידה, ממילא יודעים שגם בכה עליה מחמת ההספד. וא"כ ודאי מה שכתיב "ולבכותה" בא לומר שאף לאחר שעברו ימי ההספד, כל זמן שהיה אברהם זוכר מעשיה וגבורותיה בעסקי ביתה וביראת ה', היו עיני אברהם זולגות דמעה, ולכך הקדים לכתוב לספוד את שרה, ואח"כ "ולבכותה", לומר שגם לאחר שנגמר זמן ההספד ונגמר חיובו מה שהיה עליו לעשות לכבודה, עדיין המשיך לבכות עליה. ומדוקדק לפ"ז מדוע הפסיק הכתוב בתיבת "שרה" בין תיבת "לספוד", ותיבת "ולבכותה", שיותר היה לו לומר "ויבא אברהם לספוד ולבכות את שרה". אלא שדקדק להפסיק ביניהם כדי לרמז לנו שהבכי של אברהם היה אף זמן רב לאחר ההספד על שרה כראוי לכבודה, וזה "לספוד **לשרה**", עדיין המשיך "ולבכותה".

מלא העומר

לזכות ש.ה.ב.מ.ר. להצלחה בכ"ע ונחת דקדושה מכל יו"ח

ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל. פירש רש"י 'בכל' בגימטריא 'בן', [ומאחר שהיה לו בן היה צריך להשיאו אשה]. וקשה דהא כבר היה לו מימי קדם, [ולמה לא השיאוהו אשה מקודם]. ויראה כי [יש לבאר] הלשון **וה'**, [הרי כל מקום שנאמר 'וה', היינו הוא ובית דינו].

ויראה, דהנה הטעם שלא נתן לו אברהם אשה בטרם שנעקד, מבואר בספרים כי יצחק היה מסטרא דנוקבא, כמו שכתוב לעיל 'והנה בן **לשרה אשתך**', וא"כ אינו ראוי להוליד, לכן בא הנסיון בעקידה, ואז פרחה נשמתו ונתעברה בו נשמה מסטרא דדוכרא ושפיר ראוי להוליד. והנה אמרו (סנהדרין פט:) שהשטן קיטרג עליו, דאמרו שם: אמר השטן לפני הקב"ה, רבש"ע זקן זה חננתו למאה שנה פרי בטן, מכל סעודה שעשה, לא היה לו תור אחד או גוזל אחד להקריב לפניך, לכן אמר '**והאלהים** ניסה את אברהם'. והיינו שהיה עליו קיטרוג מצד מדת הדין, [וזה 'והאלקים'], לכן אמר הוא יתברך: כלום עשה אלא בשביל בנו, אם אני אומר לו 'זבח את בנך לפני' מיד זובחו, ובא הנסיון שהקריב את בנו, ובזה עשה שאין טענה למידת הדין עליו עוד.

לכן אמר כאן 'ואברהם זקן בא בימים', רצה לומר הגם שהוא 'זקן' ו'בא בימים', ומצא הקטרוג לחול עליו ד'זקן זה חננתו', ואולם לאחר העקידה פסקו כל המקטרגים, לכן אמר 'וה' ', היינו הוא ובית דינו, 'ברך את אברהם בכל', היינו בן, כי 'בן' נקרא על שם שהעולם נבנה ממנו. [וכיון שאחר העקידה נתעברה בו נשמה מסטרא דדכורא, יכול עתה לישא אשה ושיבנה העולם ממנו, א"כ עד עתה לא נקרא 'בן', ורק עכשיו אחר העקידה נקרא 'בן']. וכמו שאמרו חז"ל (שמות רבה א:יד), וז"ל: אמר ליה הקב"ה לפרעה, מי שנתן עצה זאת להרוג הזכרים ולשייר הנקבות, טיפש הוא, היה לך להרוג את הנקבות, ואם אין נקבות, זכרים מהיכן ישאו נשים, אשה אחת אינה יכולה ליטול שני אנשים, אבל איש אחד יכול ליטול עשר נשים או מאה.

אבני נזר

לע"נ הג"ר משה מרדכי ב"ר אברהם יהושע העשיל זצ"ל מפעלצבינא יא"צ כ"ז חשון

למול בשבת ע"י שני מוהלין. [המשך משבוע שעברה]. האבני נזר (בסימן קנ"ז) אחר שכתב חידושו דאם יש שנים בעוקץ אחד ושנים בשני עוקצין, מותר לכרות השנים בשני עוקצין, סיים וז"ל: עיין היטב בשו"ע סי' שכ"ח סט"ז ותראה שכן היא, עכ"ל.

ובשו"ת ארץ צבי (ח"ב סי' כ"ו) הביא מקובץ דגל התורה (סי' ט"ז אות ב') שהקשה דבשו"ע מבואר להיפך. וכתב על זה בארץ צבי, וז"ל: ולא היו דברים מעולם, כי לא נזכר כלל בגמ' ולא בשו"ע שאסור לכרות השנים בב' עוקצין, רק דמותר לכרות גם הג' בעוקץ אחד, דסלק"ד דאסור משום ריבוי שיעור דאסור בחולה, קמ"ל דמותר, כיון דלעומת זה ממעט בבצירה. והילך לשון השו"ע (סי' שכ"ח סט"ז): אמדוהו לשתי גרוגרות ולא מצאו אלא ב' גרוגרות בב' עוקצין וג' בעוקץ אחד, כורתין העוקץ שיש בו ג', ואם הי' ב' בעוקץ אחד וג' בעוקץ א', לא יכרתו אלא העוקץ שיש בו שנים, עכ"ל. והנה כל מי שאין עיניו טרוטות ולא הוכה בסנורים, יראה בעליל חילוק גדול בין רישא לסיפא, דבסיפא בב' בעוקץ א' וג' בעוקץ א', כתב 'ולא יכרתו אלא העוקץ שיש בו שנים'. ואלו ברישא בב' גרוגרות בב' עוקצין וג' בעוקץ א', לא כתב כלל בלשון איסור 'לא יכרות אלא העוקץ שיש בו שלש', רק בלשון רשות: 'כורתים העוקץ שיש בו שלש', ואין שום ספק שזה היה כוונתו הזכה, מדנקט בסיפא לשון איסור, ולא ברישא, ש"מ דברישא היתירא קאי משמע לן ולא איסורא. ואם לא כדברינו, לא היה מצוה לעיין 'היטב' בשו"ע, דדברי השו"ע פשוטים ומפורשים לכל בר בי רב, וק"ל, עכ"ל. וכ"כ בצמח יהודה (ח"ב עמוד רס"ה).

והנה אמרו במנחות (דף סג:), ר' חנינא סגן הכהנים אומר, בשבת היה נקצר ביחיד ובמגל אחד ובקופה אחת, ובחול בשלשה, בשלשה קופות ושלש מגלות. וחכמים אומרים אחד שבת ואחד חול - בשלשה, בשלש קופות ובשלש מגלות.

והקשה האבני נזר על יסודו שיסד דהטעם דאסור לקצוץ העוקץ של שלש, הוא משום שמוסיף גרוגרות שאינו לצורך החולה, אבל אם אינו מוסיף גרוגרות שאינו נצרך להחולה, אז לא איכפת לן אם מרבה בקציצה. דמהגמ' הנ"ל מוכח דאפילו אם אינו מוסיף כלום, מ"מ יש למעט האיסור. וז"ל (סימן קנ"ח): איברא דקשה לי על זה מהא דר' חנינא סגן הכהנים אומר בחול היה נקצר בשלשה, ובשלשה קופות ובשלשה מגלות, ובשבת באדם אחד וכו', והא התם בין הוא באדם אחד בין בשלשה אין כאן תוספות שלא לצורך העומר, ואעפ"כ מהדרינן למעט האיסור, עכ"ל.

והוסיף האבני נזר, וז"ל: ואף דחכמים פליגי על ר' חנינא [ואומרים דבין בשבת ובין בחול היה נקצר בשלשה], על כרחך הטעם משום פרסומי מילתא [להוציא מלבן של צדוקים. אבל בלי טעמא דפרסומי מילתא, גם חכמים סוברים דאסור לקצור בשלשה]. שהרי בגמרא שם אמרו דר' ישמעאל [שאמר דבשבת היה מביא העומר מג' סאין], ור' חנינא סגן הכהנים אמרו דבר אחד. [דר' חנינא אמר דכיון דאפשר לקצור באדם

שמן המאור

להגה"ק רבי מנחם מנדל אפרים פישל ב"ר דוד טרייבר זצ"ל, המגיד מסאמבור

תלמידו של הרה"ק ר' מאיר מפרמישלאן ורבי צבי הירש מדזיטשויב זי"ע כתב בהקדמת ספרו

וכל מי שילמוד בספר הזה בכלל אחינו בני ישראל, יפתח להם ארובות השמים ברכה עד בלי די מפתח הפרנסה והצלחה ורחמים וחיים ושלום ממגד תבואות שמש וממגד גרש ירחים וכו'. והשי"ת יעזור לכל מי שיעיין בזה הספר, יזכה לזכך לבבו, ויזדככו כל אבריו, ויהיו כולם אהובים וכולם ברורים לעשות רצון בוראם, ויזכה לשתי שולחנות כשורה, בהצלחה וטובה חיים ושמחה בתפארה, ויגבה מזלו למעלה בגזירת הבורא, ויזהר כזוהר הרקיע כשמש ברה

ועתה אם ישכם עושים חסד ואמת את אדוני הגידו לי. הלשון קשה קצת, דהול"ל 'ועתה עשו חסד ואמת'. גם קשה הלשון 'את אדני', דלכאורה מיותר. גם קשה הלשון 'לא נוכל דבר אליך רע או טוב', דבשלמא 'רע' - לחיי, אבל 'טוב' אמאי לא ידברו. עוד קשה דהא לבסוף דברו 'טוב' שאין למעלה הימנו, דאמרו 'הנה רבקה לפניך קח ולך'.

ונראה לי בס"ד, דאליעזר אמר אם אתם מאנשים ה'עושים חסד ואמת', א"כ צריכין אתם לרדוף אחר זה להתחתן עם אברהם, כי הוא מין במינו, וזה שאמר 'ועתה אם ישכם עושים חסד ואמת', ר"ל אם אתם מהאנשים ה'עושים חסד ואמת', 'את אדני הגידו לי', צריכין אתם להגיד לי שתקוותכם בכל לב ונפש לשדך 'את אדני', כי אין למענכם שדוך הגון כזה. ואם לא, הגידו לי שלא קרב זה אל זה. והם השיבו: מה לך להשגיח עלינו אם המחותנים דומין זה לזה, ואפי' אם המחותנים הם מין באינו מינו, מ"מ השידוך הוא מן השמים, כי רבקה שייכה לביתו של אברהם, והיא גומלת חסדים כביתו של אברהם, וכל עוף למינו ישכון, והיא מין במינו עם יצחק.

וזה שאמר 'לא נוכל דבר אליך רע או טוב', לומר לך שאנו מהאנשים רעים, ולא מה'עושים חסד ואמת'. או לומר לפניך 'טוב' שאנו מהאנשים הטובים ש'עושים חסד ואמת,' ואין אנו צריכין לגנות עצמינו או לשבח עצמינו, ואין אדם משים עצמו לרשע לומר שאין אנו עושים חסד ואמת, ואדם קרוב אצל עצמו ואין ראוי לשבח עצמו לומר כי הוא מהאנשים העושים חסד ואמת, כי כל דרך איש ישר בעיניו, 'הנה רבקה לפניך' כי היא עושית חסד ואמת כאשר ראית בעיניך לפי הסימן שעשית, ומה' יצא הדבר כי היא בת זווגו של יצחק, 'קח ולך ותהי אשה לבן אדוניך'.

הגליון בארץ ישראל נתנדב ע"י הרב חיים מאיר בן עלקא שליט"א זכות הצדיקים מליצי יושר יעמוד לו ולמשפחתו ולכל יו"ח להתברך בכל מילי דמיטב

סגולה פאר
ערליכע קינדער
סגולת אריה"ק כהדרכת הרה"צ מ'אראד זצ"ל

אריינברענגען יראת חטא אין אייערע קינד
דורך א שטייַן ביי קברי צדיקים.

וואס טוהט מכון דורות ישרים:

- א ת"ח וי"ש וואס טוהט עס שוין אסאך יאהרן צו העלפן אידן, וועט עס טוהן פאר אייער ישועה פריוואט, בנאמנות, קאנפידענשעל.
- יעדע נאמען איז א באזונדערע שטייַן, באזונדערע עבודה און תפלות פאר א לעננערע צייט, אלעס וועט געטוהן מיט גרויס איבערגענעבנקייט, מיט כוונה, במתינות, אזוי האט עס די ריכטיגע כח.
- מ'שרייבט די נאמען נוסח אויפן שטייַן סיי פאר מען באקט די חלות און סיי נאכדעם אזוי ווי אלע שיטות. די שטייַן בלייבט אין דעם אויוועז פאר 2 וואכען.
- מ'זאגט די תפילה 18 מאל אויפן שטייַן, ביי די ריכטיגע צייטען.
- מ'לאזט אייך וויסען וועז די שטייַן וועלט געבאקען, שהוא עת רצון להתפלל, כדי איר זאלט קענען מיט זאגען די תפילה.
- די ת"ח גייט אליין צום ציון און מתפלל, נאכדעם וואס ער רופט נשמת הצדיק אל קברו (המקובל מהישמח משה).
- די שטייַן וועלט באגראבען ווי די ריכטיגע וועג, און אזוי זעהט מען עס נישט.
- מ'קען אויך אפנעמען די שטייַן און עס אליין אראפלייגען ביי וועלכע צדיק איר ווילט.
- מ'קען באשטעלען אפאר שטיינער כדי מ'זאל עס לייגען ביי אסאך צדיקים.

דוקא אויף דעם מקובל'דיגע אופן פון **מכון דורות ישרים** זעהט מען וויי עס וועלט מקיים די וועלטער פון אריה"ק אויפן האר: **יצבר הלב (-אנמיידען זיין הארץ צו אידישקייט), שיתהפך לבו לשמים לטובה (-ס'טוישט די גאנצע מענטש), ותראה פלאים (-וועסט זעהן וואונדער).**
מ'קען עס געבען פון מעשה.

פאר פרטים רופט-טעקסט מכון דורות ישרים
dorosyesharim@gmail.com 917-635-3883

צופרידענע עלטערען פון מכון דורות ישרים זאגן:

מיין קינד איז געווארען א אנדערע מענטש. ער לערענט מוסר, ער וויל ענדיגען א מסכתא

מיין זוהן בעהט מיך 'וועק מיך אויף 5 מינוט פאר סוף זמן קריאת שמע

מיין יצחק האט ארויפגעלייגט א פילטער

איך האב נישט געמאכט קיין מנוחה פאדעם, נישט וויסענדיג וואס מיין בחור טוהט

כ'האב נגעהויבען זעהן הצלחה מיט מיינע קינדער נאכען מנדב זיין פאר מיין חברו'ס קינד

אחד לא טרחינן לעשותה בהרבה אנשים, הכא נמי בנוגע ריבוי התבואה הנקצרת, כיון דאפשר בשלש סאין וברביו מלאכה אחת בלבד, לא טרחינן לעשותו מחמש סאין בריבוי כמה מלאכות], והא דר' ישמעאל קמרבה באוכלא שלא לצורך העומר, ובהא קיימא לן דאסור בחולה כנ"ל בהא דאמדוהו לשני גרוגרות. וכיון דמדמי לה הש"ס להא דר' חנינא סגן הכהנים, על כרחך בהא נמי אסור אי לאו משום פרסומי מילתא. דאם איתא דיש לחלק בין הוספה לצורך העומר בין הוספה שלא לצורך העומר, הוה ליה להש"ס למימר עד כאן לא קאמר ר' ישמעאל אלא בהוספה שאינו לצורך העומר, עכ"ל.

והנה הרב המגיד כתב (פ"ב שבת הי"א) שדעת הרמב"ם דבחולה אפילו אפשר לעשות מלאכה ע"י שינוי שמותר מן התורה, אין מדקדקין בכך, ששבת לגבי חולה כחול. והקשה האבני נזר, דא"כ מדוע אמרו במנחות שם בחולה שאמדוהו לשני גרוגרות, ויש שנים בעוקץ אחד, ושלש בעוקץ אחד, דכורתין העוקץ שיש בו השנים, ולא שיש בו השלש, הרי שבת לגבי חולה כחול הוא. וכתב האבני נזר, דלפי יסוד הנ"ל מיושב, דאם ממילא יצטרך לחלל שבת, אז אין מדקדקין לעשותו ע"י שינוי, אבל להוסיף גרוגרת השלישי שאינו לצורך החולה אסור.

וז"ל: איברא דכד מעיינין על כרחן לחלק בהכי, שהרי הרב המגיד כתב שדעת הרמב"ם דבחולה אפילו אפשר לעשות ע"י שינוי שמותר מן התורה, אין מדקדקין בכך, ששבת לגבי חולה כחול. וא"כ קשה ההוא דמנחות בחולה שאמדוהו, ועל כרחין לחלק כמו שחלקתי, עכ"ל.

וכדי לתרץ מדוע בקצירת העומר חזינן דאף אם אינו מוסיף כלום, מ"מ יש למעט באיסור, והרי בין באדם אחד בין בשלשה אין כאן תוספות שלא לצורך העומר, ואעפ"כ מהדרינן למעט האיסור. כתב האבני נזר, דבאמת בקצירת העומר נחשב הקצירה כתוספות שלא לצורך העומר, כיון דבעינן רק עשרון, והשאר נפדה. וז"ל: והא דר' חנינא סגן הכהנים ענין אחר הוא, שהרי קצירת העומר לעולם אינו לגבוה אלא עשרון, והשאר נפדה ונאכל, רק משום דלא אפשר בלאו הכי, ניתנה לדחות, וכההוא דיומא (דף פד:) נפל תינוק לים פורס מצודה ומעלהו, ואע"ג דצייד כוורי בהדייהו, בזה שפיר מהדרינן למעט באיסורא, כיון דאין מצות העומר ממש, וכמו ריבוי אוכלא דחולה דאסור. [המשך בשבוע הבא].

לע"נ הג"ר אליהו ב"ר אברהם מרקנסי זצ"ל יא"צ כ"ג חשון

אם כופין הבן ללמוד. כתב הרמב"ם (פ"ב ת"ת ה"ב), וז"ל: מכניסין את התינוקות להתלמד כבן שש כבן שבע לפי כח הבן ובנין גופו, ופחות מבן שש אין מכניסין אותו, ומכה אותן המלמד להטיל עליהם אימה, ואינו מכה אותם מכת אויב מכת אכזרי, לפיכך לא יכה אותם בשוטים ולא במקלות אלא ברצועה קטנה, עכ"ל. והנה אמרו בכתובות (דף נ.), אמר רב יצחק באושא התקינו שיהא אדם מתגלגל בדברים רכים עם בנו אם מסרב ללמוד, עד שתים עשרה שנה, מכאן ואילך, יורד עמו לחייו לרדותו. ותמה הרב ידי אליהו (תיקון ב') מדוע השמיט הרמב"ם תקנה זו דאושא, והרי"ף ז"ל הביאה בהלכות, ונשאר בצ"ע.

ואנכי יגעתי ומצאתי תירוץ מספיק לדעת הרמב"ם, כי הנה עמדתי לכאורה מה תקנו באושא ומה הוסיפו, הא בלאו הכי מדינא קיי"ל (כתובות פו.) דבאומרים לו עשה סוכה ואינו עושה, מכין אותו עד שתצא נפשו, וכן בכל מצות עשה. וא"כ מה קמשמע לן דיורד עמו לחייו, הא ודאי בגדול מבן י"ג שנים דכופין אותו ומכין עד שתצא נפשו בכל מצות עשה. ואי דאשמעינן דמן י"ב שנים ואילך כופין, הא נמי פשיטא, דמשמע ודאי עד י"ב שנים שלימות קאמר, ומכאן ואילך היינו מהתחלת שנת י"ג, ואז ודאי מחויב מדרבנן משום חינוך, כדמחויב בתענית כל אותה שנה וכו', והרי כתבו התוס' בכתובות שם דאף במצוה דרבנן מכין עד שתצא נפשו.

יום ב' חיי שרה כ"ב חשון

יא"צ של הג"ר משה ב"ר יצחק יהודה לימא זצ"ל בעל **'חלקת מחוקק'** על שו"ע אבן העזר מסורת היא

שהדלקת נר לע"נ, או ללמוד, היא סגולה למעלה מדרך הטבע לחשוכי בנים. (דבר בעתו)

אך י"ל דטובא אשמעינן חכמי אושא, דאמרינן (חולין קי:) בההוא דלא מוקיר אבוה וכפתוהו, א"ל שבקינהו תנינא כל מצוה שמתן שכרה בצדה אין ב"ד שלמטה מוזהרים עליה, ע"ש. וקשה דהרי תלמוד תורה נמי מצות עשה שמתן שכרה בצדה, דכתיב 'ושננתם לבניך וכו' למען ירבו ימיכם' וכו'. ועיין בתוס' (קדושין לד. ד"ה גברא) שכתבו דקרא ד'למען ירבו' קאי אמזוזה. מיהו כתבי דקרא ד'כי הוא חייך' קאי אתלמוד תורה. (ולתירוץ קמא שכתבו שם ליתא להא, אך לתירוץ בתרא נכון). וא"כ הוי תלמוד תורה מצות עשה שמתן שכרה בצדה ואין כופין, ותקנו הם דמי"ב שנים ואילך שהוא ביד המלמד, יורד עמו המלמדו לחייו.

והא דכתבו בהגהות מיימוני (ריש פ"א) דאי לא בעי אב להשכיר מלמד לבנו, כייפינן ליה, כדין כל מצוה עשה שלא רצה לעשות דמכין אותו עד שתצא נפשו ונחתינן לנכסיה, ע"ש, היינו לענין לכוף לאב שישכיר לבנו מלמד, ובנו רוצה ללמוד אלא שאין לו מלמד, ובזה נתחייב כבר האב, וכדתנן 'האב חייב ללמדו', וכופין אותו לעשות חיובו. ואפשר דסבירא ליה דלא קאי 'למען ירבו' אלא אלימוד עצמו, לא א'ושננתם לבניך', וכן קרא ד'כי הוא חייך' [קאי רק על הלימוד לעצמו, ולא ללמוד עם בנו], וא"כ החיוב ללמד את בנו לא הוי מצות עשה שמתן שכרה בצדה. אבל לימוד עצמו הוא מצות עשה שמתן שכרה בצדה ואין כופין,

ספרים מבית
מכון מליצי יושר

הפצה ראשית: גרינפעלד 718.633.8103
אפשר להשיג הספר בחנויות הספרים המובחרות
ליתר פרטים, וכן לקבלת גליון "מליצי יושר" בכל שבוע: gilyonmy@gmail.com

הרה"ק בעל מגן אברהם מטריסק זי"ע, כתב בהקדמת הספר למי שילמוד ספרו
'מגן יהיה לכל ההוגים בו'

הספר שמסוגל לרפואה

יצא לאור הספה"ק

מנחה חדשה

שהמחבר הרה"ק מופת הדור

מרן רבי ברוך פינחס מסקאליע זי"ע,

כתב בהקדמתו

'אקוה לה', מי שיחזיק ספר זה בביתו, ובפרט מי שילמוד בו, כי זכות של תיבת בראשית ברא יגן עליו שיהיה לו רפואה לכל אבריו'

יצא לאור ע"י מכון טל אורות,
מהדורת כיס נחמה במיוחד
אפשר להשיג הספר בחנויות הספרים
ליתר פרטים אפשר להתקשר ל
minchachadushe@gmail.com

ושפיר תיקנו באושא לירד עמו לחייו ואף מבן י"ב שנים והלאה.

אך הנה בחולין שם הקשו התוס' מהא דכופין על הצדקה, ותירצו התוס' בב"ב (דף ח:), דהא דכל מצות עשה שמתן שכרה בצדה אין ב"ד מוזהרים עליה, אין ר"ל מוזהרים שאין רשאים למיכף, אלא ר"ל אין מוזהרים דאין מוכרחים להכריחו ולכופו כבשאר מצות, והביאו ראיה לזה מהירושלמי, ע"ש. ועל כן כופין על הצדקה, אע"ג דהוי מצות עשה שמתן שכרה בצדה. א"כ אה"נ לענין תלמוד תורה דאע"ג דהוי מצות עשה שמתן שכרה בצדה, אפ"ה כופין, דהא רשאי לכוף, והדרא קושיא לדוכתיה מה פעלו חכמי אושא ומאי הועילו בתקנתן, הא אף בלאו הכי נמי כופין כדין כל מצות עשה.

אבל י"ל דחכמי אושא לטעמייהו אזלי, דשם בכתובות (דף מט:): אמר ר' אילעא באושא התקינו הכותב כל נכסיו לבניו, [שהיו נכסיו שלהם מעכשיו], הוא ואשתו נזונים מהם. ויש להבין היכי דמי, ממה נפשך אי דלא כתב כל נכסיו אלא שייר לעצמו ואית ליה לדידיה למזוני, בהא ודאי אף לתקנת אושא אין בניו מחויבים לזונו. ואלא דלית ליה, קשה תיפוק ליה אף בלא כותב לבניו, הא כתבו התוס' (קדושין לב. ד"ה אורי) וכן בהרי"ף שם דהיכי דרויח הבן, והאב לית ליה, כייפינן להבן ושקלי מיניה בתורת צדקה, ויהבינן לאבוה, כי הא דרבא כפוה לרב נתן בר אמי. ומדוע יגרע הכותב נכסיו לבנו, מכל אדם דכייפינן לבן ליתן לאב היכי דלית ליה. וצ"ל דחכמי אושא סוברים דמצות עשה שמתן שכרה בצדה אין ב"ד כופין, ואף על צדקה אין כופין, על כן שפיר אמרו דבכותב נכסיו בזו דוקא כופין לזונו מנכסיו, דאדעתא דהכי נתן, הא לאו הכי לא. ולפ"ז א"ש דכיון דס"ל לחכמי אושא דבי"ד אין כופין על מצות עשה שמתן שכרה בצדה, א"כ גם אתלמוד תורה אין כופין, ושפיר תקנו דמן י"ב שנים ואילך יורד עמו לחייו. אכן הרמב"ם דפוסק (פ"ו מהל' מתנות עניים] דכופין על צדקה עד שיתן, והיינו דס"ל דאף על מצות עשה שמתן שכרה בצדה כופין, לכן השמיט הך תקנתא דאושא דמן י"ב שנים ואילך יורד עמו לחייו, דפשיטא דכופין כדין כל מצות עשה, ואפי' בשנת י"ב כדין מצות עשה דרבנן, כן נראה נכון. (אוצר המלך פ"ב ת"ת ה"ב).

מצוה נדירה שהמקיים אותה נוטל שכר כנגד כולם

כתב בשו"ע הרב (ת"ת פ"ב ס"א): 'מצות עשה של תלמוד תורה על כל אדם לעצמו ללמוד **כל התורה שבכתב ושבעל פה כולה'**. וכ"כ בסעיף י' וז"ל: ללמוד פעם אחת כסדר [תנ"ך] וכל התלמוד בבלי וירושלמי ומכילתא וסיפרא וסיפרי ותוספתות וכל המדרשים מתנאים ואמוראים כמו מדרש רבה ותנחומא ופסיקתות וכיוצא בהן ומדרשי רשב"י (-זוהר) כדי שיוכל לגמור כל התורה שבעל פה כולה פעם אחת בחייו, עכ"ל.

זה מצוה שרק יחידי סגולה מקיימים אותה, וקל מאד לקיימה אם מקציבים לזה זמן מועט בכל יום, ובזה זוכים לקיים מצוה נדירה של מצות ת"ת ששקול כנגד כל המצות, ואין לשער גודל השכר שזוכים עבור זה בפירות בעוה"ז והקרן לעוה"ב

נתפרסם לזכות י.ב.ח.ה. לנחת דקדושה מכל יו"ח

קח לך סניגור

מתכוננים אנו להוציא לאור עולם ספר

'הגדרות רבי צדוק על התורה'

(עניני הלכה)

אם לא עכשיו אימתי?

עכשיו הזמן לזכות לברכתו והבטחתו!

"אהיה מליץ יושר למי שידפיס דברי"!

מי שרוצה להנציח שמו בהספר יתקשר למערכת

gilyonmy@gmail.com **732-510-0560**

לב העברי

לזכות ר.ב.ש.ה. להצלחה בכ"ע ולזווה"ג בקרוב ובניקל

ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה. פירש"י לכך נכתב 'שנה' בכל כלל, לומר לך בת ק' כבת כ' לחטא, מה בת כ' לא חטאה שהרי אינה בת עונשין וכו', ובת כ' כבת ז' ליופי. ושאלני בני השמ"ש (-הרב שמעון משה שמואל) הי"ו, איך אפשר לומר בת כ' בלא חטא, הלא אפילו חטאה בהיותה קטנה, צריכה כפרה, כדאיתא ברמ"א (או"ח סי' שמ"ג), כש"כ גדולה שמחויבת במצות.

אמנם יפה פירש בני הי"ו, כי ישנן שני מיני יראה: 'יראת העונש', ו'יראת התרוממות', ועל כן בא ללמדנו כי יראת חטא אשר לשרה אמנו לא היה משום יראת העונש, כי אם ממורא שמים בבחינת יראת התרוממות, ולכן אמרו בת ק' כבת כ', כלומר כמו עד כ' לא חטאה מצד יראת התרוממות, כי עד כ' לא היה לה יראת העונש שהרי אינה בת עונשין, כן בת ק'.

וכזה פירשנו כי היתה 'יראת חטא', כלומר מן החטא עצמו, וכמו שאמר חייהם, כי כל יום שנעשה בו דבר טוב, הוא חי וקיים עדי עד. וזהו 'יראת ה' תוסיף ימים', אבל 'שנות רשעים תקצרנה', כי כיון שאינם ממלאים את ימיהם כראוי, הרי גם הימים והשנים שיש להם, הם חסרים, עכ"ד. וזהו כוונת הכתוב 'ואברהם זקן בא בימים', שאברהם אבינו בא עם כל ימיו, והכל היו בידו, ולא היה חסר לו אף יום אחד מימי חייו. וזה כוונת המדרש כשם שהם תמימים, כך שנותיהם תמימות, היינו כי כל שנותיהם הם תמימות ולא חסר להם כלום מימיהם, כי כל יום ויום נתמלא בעבודת ה'. והכי נמי היתה מדריגת שרה אמנו, כי כל ימיה ושנותיה היו שוים לטובה בעבודת ה'.

ויש להוסיף ולפרש, ויובן גם מה שצריך ביאור כוונת המימרא 'כשם שהן תמימין, כך שנותיהם תמימות', והלא אם הם בעצמם תמימים, גם שנותיהם תמימות, ומאי בעי בזה. ונראה לפי מה דאיתא (סוכה נג.): חסידים ואנשי מעשה היו מרקדין באבוקות של אור בידיהן, תנו רבנן יש מהן אומרים אשרי ילדותנו שלא ביישה את זקנותנו אלו חסידים ואנשי מעשה, ויש מהן אומרים אשרי זקנותנו שכפרה את ילדותנו אלו בעלי תשובה, ע"כ.

ומבואר מזה כי יש המתקנים מעשיהם, ואף שנכשלו בימי בחרותם, מ"מ מתקנים ע"י תשובה, ובסוף ימיהם משלימים את אשר עוותו בימי נעורים, ולאלו יקראו 'תמימים', כי הרי סוף כל סוף תקנו מעשיהם, והם תמימים במעשיהם, אך 'שנותיהם תמימים' לא יאמר עליהם, כי הרי כרחוק מזרח ממערב נרחק הזקנה מילדות. שונים הם הצדיקים אשר לא טעמו טעם חטא מעולם, אשר כשם שהם תמימים, כך שנותיהם תמימות, כי מעולם לא נכשלו בחטא. וזה כונת המדרש על שרה שכל ימיה היו שוים לטובה בת ק' כבת כ', כשם שהם תמימים, כך שנותיהם תמימות, כי כל הימים והשנים שלה היו שוים לטובה.

ילקוט סופר

לזכות ח.ב.י.י. להצלחה בכ"ע ונחת דקדושה מכל יו"ח

ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה. במדרש רבה (פנ"ח ס"א): הה"ד 'יודע ה' ימי תמימים ונחלתם לעולם תהיה', כשם שהם תמימים, כך שנותיהם תמימות, ע"כ. וצ"ב הכוונה. ובילקוט אליעזר פירש אאמו"ר ז"ל, לפי מה שכתבו בספרים עה"פ 'יראת ה' תוסיף ימים, ושנות רשעים תקצרנה', כי הצדיקים הממלאים כל יום בתורה ובעבודת ה', לא חסר להם אף יום אחד מימי

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון **$250** פאר גליון מליצי יושר וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די **פלאצקע גאון** - וואַרשא, **אבני נזר** - סוכאטשוב, **צדקת הצדיק** – לובלין, **ילקוט סופר** - פאקש, **לב העברי** - הר הזיתים, **ר' יוסף ענגיל** - ויען, **בן לאשרי חזון יחזקאל שערי זבול** - הר המנוחות אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקח בלייבט מקח"!

732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

פנים יפות לבעל הפלא"ה

הרה"ק ר' פנחס ב"ר צבי הירש זי"ע

"כל המעיין ועוסק בספרי, יתברך מקל עילאה, בברכת ה' הרחבה והמלאה, וינצל מכל עמל ותלאה"

והנה עומד על הגמלים. פרש"י פניתי הבית מעבודה זרה. יש לפרש שמצאו עדיין עומד ומתפלל, כדכתיב 'ויקוד האיש וישתחו', וכמו שאמרו חז"ל (ב"ר נ"ו, ב') דהשתחויה לשון תפילה, ויש לפרש עפ"י מה דאיתא בשו"ע (סוף סימן צ"ד) דאע"ג דאין להתפלל במקום פרוץ כמו בשדה, מ"מ אם לא מצא אכסניא פנוי מגילולים ושלא יבלבלוהו בני הבית, מצוה להתפלל בשדה, והיינו דאמר 'פניתי הבית' מעבודה זרה, ו'למה תעמוד בחוץ', כיון דהבית פנוי מעבודה זרה, א"כ מצוה להתפלל בבית.

דגל מחנה אפרים

להרה"ק רבי משה מחנה אפרים ב"ר יחיאל מיכל זי"ע

בעל 'אהבת ישראל' מויזניץ זי"ע היה אומר:

ללמוד ספר 'דגל מחנה אפרים', מסוגל לבנים טובים

ויצחק בא מבוא באר לחי רואי. יש לפרש בדרך רמז על דרך שאיתא ברישׁ שו"ע או"ח: שויתי ה' לנגדי תמיד זה כלל גדול בתורה וכו' ויחשוב האדם כאילו יושב לפני המלך כי מלא כל הארץ כבודו והשי"ת רואה במעשיו וכו' ומזה ימלא יראה, ע"ש. ויש לומר שזה מרומז כאן בפסוק: 'ויצחק' היינו בחינת יראה שהוא בחינת 'יצחק', 'בא' לאדם 'מבאר' היינו מאותו נביעו 'לחי רואי', שהוא מסתכל תמיד שלפני 'חי' עולמים הוא עומד, ו'רואה' ומשגיח עליו על כל תנועותיו ומעשיו ועסקיו, מזה הנביעו נובע לו יראה והכנעה כנ"ל והבן.

'רבינו בחיי' לרבינו בחיי ב"ר אשר זי"ע

הרה"ק רבי דוד משה מטשארטקוב זי"ע היה אומר:

סגולה גדולה לפרנסה ללמוד 'רבינו בחיי'. וסימנך: מאן דיהיב 'חיי', יהיב מזוני.

אורח חיים למעלה למשכיל למען סור משאול מטה. שלמה ע"ה הודיענו בכאן כי המשכיל המכיר תכונת העוה"ז שהוא עולם ההפסד, הוא יודע "אורח חיים למעלה" בעולם העליון הנצחי, ועל כן מסיר ומסלק עצמו מתאוות העוה"ז ולא יעשה ממנו קבע, זהו "למען סור משאול מטה". והמשל בזה, למי שדר בעיר אחת ויודע שאין דירתו לדור בה אלא דירת ארעי, כי רצונו ומחשבתו ללכת אל עיר אחרת שעתיד לדור בה דירת קבע, אין ספק שלא ישתדל לקנות שם שדות וכרמים ולא כלים וחפצי בית, שהרי אין כוונתו לקבוע דירתו ולהתישב שם. כן המשכיל היודע שיש "אורח חיים למעלה", אינו משתדל בענין הגוף כלל בעוה"ז, כי אם במוכרחים, ובאותם שהם הכנה לעבודת ה' שאי אפשר לו לעמוד זולתם, לפי שיודע שהעולם העליון הוא דירת קבע, והעוה"ז אינו אלא דירת ארעי, ולפי שהעוה"ז הבל וריק, ואין ראוי למשכיל לעשות ממנו עיקר, כי אם ביראת השי"ת, לכך התחיל שלמה ע"ה את ספרו: "הבל הבלים", וחתם במדת היראה. או יהיה פירוש הכתוב: אורח חיים למעלה למשכיל, שידבר עם המשכיל ואומר לו: אתה המשכיל דע שיש לך "אורח חיים למעלה", ולמען זה "סור משאול מטה", כלומר יש לך להסתלק מן התאוות הגופניות כדי שתזכה לאורח חיים אשר למעלה. ולפי פירוש זה תהיה מלת "סור" צווי וכו', ויהיה הכתוב אזהרה וצווי למשכיל, שאם ירצה לזכות אל החיים הנצחיים, שיסור מתענוגי הגוף שהוא משאול מטה. ומה שהזכיר לשון "אורח" ולא "דרך", לפי שהוא מלשון אורח, לפי שהאדם בעוה"ז כגר בארץ וכאורח נטה ללון, וכשם שהאורח הנכנס בפונדק ויודע עצמו שנסיעתו יום מחר ודירתו שם מעט, והוא נכסף לשוב למקומו וארץ מולדתו. כן המשכיל חושב עצמו גר ואורח בעוה"ז, ויודע ומשיג שיש למעלה 'אורח חיים', ונפשו נכספה לשוב לשרשה שהוא מקור החיים. וע"כ נקראת הנפש "חיה", והנה היא חיה בטבע. וכן אמרו חכמי המחקר: כי הנפש חיה בטבע, מתה במקרה, והמקרה הוא החטא. והגוף מת בטבע חי במקרה, כי חיותו אינו אלא בסיבת חבור הנפש והגוף, והפרדה היא מיתת הגוף. וידוע כי מיתת הגוף, סבת החיים לנפש. על זה אמר שלמה ע"ה: "יום המות מיום הולדו", שבח יום המיתה מיום הלידה, בין בעוה"ז ובין בעוה"ב: לעוה"ב הוא שאי אפשר לנפש להשיג מעלת האדם העליון כי אם במיתת הגוף, ובעוה"ז לפי שאין שבחיו של אדם ומעשיו הטובים נכרים ומפורסמים כי אם ביום המיתה, שהרי ביום הלידה לא יכירו מי הוא, אבל ביום המיתה הכל מכירין אותו ומזכירין מעשיו הטובים וצדקותיו אשר עשה. וכן דרשו רז"ל בשרה אמנו: כל זמן ששרה קיימת היה לה נר דלוק מערב שבת לערב שבת, וברכה מצויה בעיסה, וענן קשור על האהל, וכשמתה פסקו ונתפרסם זכותה.

דוד המלך 'כי פשעי אני אדע', אם רק 'אדע' שזה 'פשע', אז 'וחטאתי נגדי תמיד', החטא בעצמו עונש. וגם ע"פ הגמ' (יומא פ"ו) גדולה תשובה שמהפכת מזדונות לזכיות, ואוקמוהו 'כאן מאהבה כאן מיראה', נמצא לפי"ז דע"י תשובה מאהבה נהפך העון לגמרי, וזה המכוון 'שהרי אינה בת עונשין', ובזה מוכח שעבודה שלה היה מאהבה ולא מיראה, א"כ שוב אפילו חטאה, נהפכו כולם לזכיות.

ולפ"ז אפשר לבאר מה דכתיב 'ואברהם זקן בא בימים', ובזוה"ק (פ' ויחי דף רכד.) מבואר, שכל ימים שלו הביא עמו בשלימות. וא"ת לפי המדרש שאברהם היה עובד עבודה זרה כמה וכמה שנים, והיה אברהם מתפחד מעון עבודה זרה, ואמר לו הקב"ה 'לך טל ילדותך', מה הטל סימן ברכה, אף אתה סימן ברכה (עי' בראשית רבה פל"ט). אך כיון שעשה תשובה מאהבה, לכן נהפכו כולם לזכות, ועל כל פשעים תכסה אהבה, לכן 'ואברהם זקן בא בימים וה' בירך את אברהם בכל' בלי חסרון ממנו כל שהוא. ובזה מובן דברי המדרש 'יודע ה' ימי תמימים', כשם שהם תמימים כך שנותם תמימים.

לע"נ הג"ר שמחה ב"ר יוסף דובער
סאלאוויייטשיק זצ"ל יא"צ כ"ו חשון

אם איכא איסור להפקיע קדושת תרומה טמאה. בשו"ת אבני מלואים (סי' י"ח) כתב, דאפי' לדעות הסוברים דרק מדרבנן הוא דאין מבטלין איסור לכתחלה, עכ"ז תרומה לכ"ע אסור לבטל ברוב חולין מה"ת, משום שע"י הביטול הרי נעשית חולין ופקע מינה קדושת תרומה, ולכן הוא עובר אעשה ד'ושמרתם את תרומותי' בביטול הזה, דציוותה תורה לשמור קדושת תרומה לבל להפקיעה ולחללה, ע"ש.

וכתב הגר"י ענגיל (אתוון דאורייתא כלל ט"ו), וז"ל: אולם יש לדון בזה ולומר דמה שאוסר האבני מלואים ז"ל לבטל תרומה מה"ת מפאת הפקעת הקדושה, זהו רק בתרומה טהורה, אבל בתרומה טמאה, י"ל דאין בה משום הפקעת קדושה. וזה לפמ"ש הרמב"ם (פ"ז תרומות ה"א), וז"ל: וטמא שאכל תרומה טמאה אע"פ שהוא בלאו, אינו לוקה, שהרי אינה קודש, עכ"ל.

אולם באמת נראה דאסור לבטל ולאיתשולי גם בתרומה טמאה, שהרי גם תרומה טמאה עדיין קדושה עלה, שהרי אסורה לזרים במיתה וכמבואר ברמב"ם (שם פ"ו ה"ו), וכן אסורה לערלים, וכן לכהנים טמאים בלאו עכ"פ, משא"כ כשמבטלה ושואל עליה, הרי פקע מינה קדושתה לגמרי, וא"כ שפיר אסור גם בתרומה טמאה להפקיע זאת הקדושה אשר בה.

וע' בחלה (פ"ב מ"ג) דתנן: מי שאינו יכול לעשות עיסתו בטהרה, יעשנה קבין (כל קב לעצמו שבקב אין שיעור חיוב חלה), ואל יעשנה בטומאה (פי' שאל יעשנה בשיעור חיוב חלה בטומאה, כיון שיצטרך לשרוף החלה כדין חלה טמאה), ר' עקיבא אומר יעשנה בטומאה ואל יעשנה קבין, שכשם שהוא קורא לטהורה, כך הוא קורא לטמאה, לזו קורא חלה לשם, ולזו קורא חלה לשם, אבל קביים אין להם חלק לשם. ופירש הר"ש: ר' עקיבא סובר, דמוטב שיפריש חלה בטומאה ואל יפטור עיסתו מחלה, שהרי הוא קורא שם חלה לטמאה כמו לטהורה, אבל עיסה פטורה אין לשמים חלק בה, עכ"ל. וא"כ מבואר בזה דגם תרומה טמאה נחשבת 'חלק שמים', וא"כ מסתבר דאסור להפקיע גם בתרומה טמאה את הקדושה והחלק שמים ע"י ביטול ושאלה, וזה י"ל דאסור גם לרבנן דר"ע הנ"ל, דרבנן מצינו רק דסבירא להו דמוטב שיפטור העיסה ולא יפרישה כלל בטומאה, אבל כשכבר מופרשת וקדושה היא, יתכן דגם לרבנן אסור להפקיע קדושתה.

ואין להקשות עוד שהרי תרומה טמאה דינה בשריפה, וא"כ בלא"ה מוכרח להאבידה בידים, וא"כ בכה"ג הרי לית ביה תו משום הפקעת קדושה וכמבואר בסוגיא דר' חנינא סגן הכהנים. דזה אינו, שהרי יכול להנות ממנה בשעת שריפתה וביעורה, וא"כ כמו שבטהורה אינו עובר אעשה דשימור במה שמפסידה ומאבדה באכילתו אותה, כיון שזו היא מצוותה. הכי נמי בטמאה דכתיב 'לך', ודרשינן 'שלך תהא להסיקה תחת תבשילך', א"כ הנאה זאת היא מצוותה ולא חשיב איבוד. ולפ"ז יומצא דלשרוף תרומה טמאה בלי הנאה בשעת שריפתה, ג"כ אסור, דכיון שאין בו הנאה, א"כ שוב הוא איבוד גרידא לתרומה, וזה אסור מכח העשה דשימור.

ועוד נראה דאפי' נימא דשרי לשרוף תרומה טמאה בלי הנאה כלל, עם כל זה הרי השריפה היא מצוה, ולכן שפיר לא חשיב איבוד, כיון שמקיים מצוה בשריפה. משא"כ בביטול ושאלה דלא

'דרכי האמונה' להרה"ק רבי יוסף דוד ב"ר אפרים זי"ע אבד"ק זוואלוב

כתב בהקדמת הספר, וז"ל:

ועיני לשמיא נטלית וכפי פרישות בתפלה, ועני בלב נשבר ונדכה, נפשי בשאלתי נועם עליהם תבקשו בזה ובבא, די יתאמר מילי דשמיא מספרי אשר כתבתי

ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל. 'כי מי יודע מה טוב לאדם בחיים מספר ימי חיי הבלו ויעשם כצל' (קהלת ו:יב). והנה על פי פשוטו, ידוע מקדמונינו ז"ל שימיו של אדם קצובים לו, כי בכל יום הוטל עליו תיקון ניצוץ חדש, כאמרם ז"ל שיהיו דברי תורה חדשים בעיניך כיום שניתנו, וכנוסח הברכה 'נותן התורה', שבכל יום הוטל עליו עבודה חדשה שלא היה מיום שנברא העולם.

וזהו 'למנות ימינו כן הודע', ר"ל שיהיה נחקק בידיעתינו שהימים מנוים לנו, ועיד"ז 'ונביא לבב חכמה', ר"ל שנחבר השכל שבמוח לבינת הלב. וזהו 'כי מי יודע וגו' ויעשם כצל', ר"ל שידע בבירור אמונתו שהימים שבעוה"ז הם 'כצל' מימים העליונים, שנאמר בהם 'ששת ימים תעבוד', שבכל יום יש ברורים חדשים.

וזהו 'ואברהם זקן בא בימים', שהיה מונה ימיו מידי יום ביומו, ידע שהזקין. לא כמו אנשי התוהו שגם שיבה זרקה בו והוא לא ידע שהזקין, וכבר עברו ימיו ושנותיו ויכל בהבל ימיו, לזאת אמר 'זקן', הגם 'וה' ברך את אברהם בכל', שהיה לו כל מיני ברכות ועשירות, לא בלבל אותו הצלחתו בעוה"ז מכל מיני עבודה, להיות מוסיף והולך כל היום, בבחינת זקני ת"ח כל זמן שמזקינין דעתן מתוספת עליהם, ובהוספת הדעת יוסף מכאוב, שהבין שלא התחיל לידע, וזה גרם לו הברכה, כי קיים מה טוב לאדם בחיים מספר ימי חיי הבלו וכנ"ל, שבכל יום ידע שהזקין, כדכתיב 'למנות ימינו כן הודע ונביא לבב חכמה', כי ידע שהימים נמשכו מיומין דלעילא, ובכל יום עבודה חדשה.

הוו מצוה, על כן שפיר אסור לבטל ולאיתשולי מפאת הפקעת הקדושה.

ושוב מצאתי להפני יהושע (שבת כא.) שכתב להדיא דאסור לשרוף תרומה טמאה בלתי שיהנה בשעת שריפתה, משום דכששורפה בלי הנאה חשיב איבוד, ע"ש. ואיבוד הזה הרי אין בו שום איסור רק מפאת העשה דשימור וכנודע, וא"כ יש ראיה ברורה מזה למה שכתבנו דיש גם בתרומה טמאה עשה דשימור, ושאסור לבטלה ולאיתשולי עלה מכח עשה זאת, כמו שאסור לעשות כן בטהורה.

בן לאשרי

לע"נ הר"ר אהרן עבוד ב"ר אליהו עבוד זצ"ל יא"צ כ"א חשון

ישמח משה במתנת חלקו. יש לפרש על פי אומרם ז"ל (נדרים לח.) דנביא צריך להיות עשיר, וגמר ממשה רבינו. ויש להביא עוד ראיה ממשנה באבות (פ"ד מ"א) 'איזהו עשיר השמח בחלקו', וא"כ לזכות לנבואה צריך להיות שמח בחלקו דזה עשיר אמיתי.

ואיתא (שער הכונות מזמור שיר ליום השבת), שכל הכתרים והעדיים שנתפרקו מישראל, זכה משה ונטל, ובשבת מחזירם לישראל, ונשאר לו רק חלקו, ועיד"ז נעשה עשיר האמיתי הזוכה לנבואה. והכי פירושו: 'ישמח משה במתנת חלקו', נשאר לו בשבת קדש, דלנבואה צריך גם כן שמחה (עי' רמב"ם יסודי התורה פ"ז ה"ד).

מי שעשה נסים לאבותינו וגאל אותם מעבדות מהיות תחת ממשלת שרי מעלה שנקראים 'עבדי' המלך, **לחירות** להיותנו עוסקים בתורה הק', ועיד"ז נהיה תחת ממשלתו יתברך, כדאיתא בזוהר הק' (ח"ב ס.) דקוב"ה 'תורה' איקרי, וכתיב 'חרות על הלוחות', שכל העוסק בתורה הרי הוא בן חורין, **הוא יגאל אותנו בקרוב** שנהיה קרובים אליו בארצנו הקדושה.

ואם תאמר הלא יש צורך בגלות לקבץ הנדחים, כאומרם ז"ל (פסחים פז:) 'לא גלו ישראל לבין האומות אלא כדי שיתוספו עליהם גרים', והכוונה לניצוצות הק' המפוזרים, כמו שכתוב (במדבר יד:כא) 'וימלא כבוד ה' את כל הארץ', הנאמר אחר חטא המרגלים דהכוונה שיתפזרו ניצוצות קדושות שנקראים 'כבוד ה' ', ב'כל הארץ', ויוכרחו בני ישראל להגלות בכל אותן המקומות לתקנם ולהעלותם משם.

על זה אמר **ויקבץ נדחנו מארבע כנפות הארץ** ע"י שיסיר קנאת איש מרעהו, ויהיו **חברים כל ישראל**, ואז כח קדושתם של כללות ישראל תמשיך אליה כל ניצוצות הקדושות לארץ הקודש, (עי' בעש"ט עה"ת פ' ויצא ד"ה הארץ), כמו שהיה בימי שלמה המלך, כדכתיב (מלכים א' ה:יד) 'ויבואו גו' כל מלכי הארץ אשר שמעו את חכמתו', ועיד"ז נתעלו ניצוצות הק', דכלהו בחכמה איתברירו, ועיד"ז **ונאמר אמן**, ד'אמן' גימטריה שילוב שני שמות הקדושים 'הוי"ה א"ד', שיהיה יחוד זו"נ בתמידות כיחוד או"א, אמן כן יהי רצון.

חזון יחזקאל

לע"נ הג"ר יעקב פנחס ב"ר משה יוסף גורלניק זצ"ל יא"צ כ"ג חשון

שריפת קדשים וטומאה טמאה ביו"ט. אמרו בשבת (דף כד:), דאין מדליקין בשמן שריפה, והיינו שמן של תרומה שנטמאת העומד לשריפה, ביו"ט, משום שאין שורפין קדשים ביו"ט. והקשו התוס' שם, וז"ל: וא"ת היכי ילפינן תרומה מקדשים, דקדשים דין הוא שאין שריפתן דוחה יו"ט לפי שאין יכול ליהנות בשעת שריפה, ולא אמרינן מתוך שהותרה הבערה לצורך הותרה נמי שלא לצורך, אלא שלא לצורך אוכל נפש, אבל צריך שיהא קצת צורך להתחמם או לשום הנאה, אבל הבערה לגמרי שלא לצורך לא הותרה. אלא שריפת תרומה טמאה שמותר ליהנות בשעת שריפה, למה יאסר, מאי שנא משמן חולין שמותר לשורפו ולהדליקו להנאתו, דאטו תרומה לפי שיש מצוה בשריפתה מיגרע גרע, עכ"ל.

ותירצו התוס' שני תירוצים:

א) הריב"א תירץ וז"ל: אומר ריב"א דודאי גרע, דכיון שאסרה תורה כל הנאות רק הנאת שריפה, א"כ הבערה זו אינה לצורך הנאתו אלא לשם מצות שריפה, אלא שהתורה לא הקפידה שיהנה ממנה בשעת ביעורה, ולהכי לא דחיא יו"ט, מידי דהוה אנדרים ונדבות דאין קרבים ביו"ט למ"ד משלחן גבוה קא זכו וכו', דשריפת תרומה טמאה ודאי לשם מצות ביעור ולא לשם הנאה, הלכך אסור ביו"ט כשאר קדשים.

ב) הר"י סובר, דלא שייך בשריפת תרומה לומר משולחן גבוה קא זכו, כיון דתרומה טמאה אין עושין ממנה לגבוה כלום, אלא הטעם הוא משום שגזרו תרומה אטו קדשים.

וכתב החזון יחזקאל (שבת פ"ב ה"א), וז"ל: וכדברי הריב"א שתרומה אסורה בכל ההנאות מלבד הנאת שריפה, משמע נמי ממה שאמרו (שבת כה.) 'ואמרה תורה בשעת ביעורה תיהני ממנה', הרי משמע דדוקא בשעה שמקיים בה מצות שריפה דהיינו בשעת ביעורה, אז תיהני ממנה.

ואם לחשך אדם לומר לדעת הריב"א מנא לן באמת שתרומה טמאה אסורה בכל הנאות שאינן של כילוי, על כרחך עלינו לומר דהיינו מטעם האמור שם בגמרא 'כשם שמצוה לשרוף את הקדשים, מצוה לשרוף את התרומה שנטמאת', וסובר הריב"א דמהאי היקשא שהוקשה תרומה לקדשים, משום שקראה רחמנא 'קדש', מצותה בשריפה מן התורה ואסורה בכל ההנאות כקדש, ורק בשעת ביעורה אמרה תורה ליהנות ממנה, מריבויא דקרא 'ואני הנה נתתי לך את משמרת תרומתי'.

אבל הר"י סובר, שהעיקר הוא שהתורה זכתה לכהן בתרומה טמאה ליהנות ממנה, כמה שנאמר שם בסוגיא 'לך - שלך תהא להסיקה תחת תבשילך', ויכול שפיר לשורפה גם בשבילו, והיה ראשי לשורפה גם ביו"ט אי לאו דגזרו בה משום קדשים. משא"כ בקרבנות שאינם עתה שלו והמה של גבוה, נמצא שכל מעשי עבודתם נעשים הם רק לצורך גבוה, ורק אחרי כן זוכים הם הבעלים בבשרם משולחן גבוה, ולכן אינם קרבים ביו"ט.

ולדעת הר"י שתרומה טמאה היא בשריפה רק מדרבנן, לא מצינו שום טעם ונימוק נכון לאסור תרומה טמאה בהנאות שאינן של כילוי.

שערי זבול

לע"נ 'בעלת הנסים' שרה לאה ב"ר שלמה ז"ל יא"צ כ"ז חשון

וה' ברך את אברהם בכל. ראיתי בספר של חכם אחד שחוקר אם חזרה שרה שוב לימי זקנותה אחרי שהולידה את יצחק, או שנשארה בנערותה, שיכולים לומר שהנס שחזרה לנערותה היה בכדי שתוכל ללדת את יצחק, אבל אחר שהולידה את יצחק חזרה לימי זקנותה.

ואמרתי בזה, דאמרו בב"ב (דף קמא.), וה' ברך את אברהם בכל, ר' יהודה אומר שהיתה לו בת ו'בכל' שמה. והקשו התוס' שם: וא"ת ולמה לא השיאה ליצחק למ"ד דבן נח מותר באחותו. וי"ל דשמא קטנה היתה ולא רצה עדיין להשיאה ליצחק. אי נמי מ'הגר' היתה לו, ולא מ'שרה', ולכך לא רצה להשיאה ליצחק, עכ"ד.

ולפ"ז אמרתי לתלות חקירה הנ"ל בב' תירוצים של התוס', דלפי תירוץ הראשון דקטנה היתה, א"כ לפ"ז אם יצחק היה בן ארבעים, ואז היתה לשרה בת קטנה, א"כ רואים ששרה נשארה בנערותה גם אחרי לידת יצחק. אבל לפי התירוץ השני של התוס' שהיתה הבת של הגר, א"כ יכול להיות שחזרה להיות זקנה אחר כך.

הרה"ק בעל אוהב ישראל מאפטא זי"ע אמר:
כל מי שידליק נר לעילוי נשמתי
ר' אברהם יהושע העשיל ב"ר שמואל
אעשה לו טובה

הרה"ק רבי **מנחם מענדל** ב"ר **יוסף** מרימנוב זי"ע אמר:
בעודי בחיים אני מנענע עם כל העולמות, ולאחר פטירתי אחזיק טובה למי שידליק נר לטובת נשמתי (ספר מנחם ציון).
נתפרסם ע"י **הרה"ח המפורסם ר' מרדכי יצחק סאמעט שליט"א**